

τὸν ἐπόμενον τύπον· «Εἶθε ἡ σκιά σου νὰ μὴ ἐλαττωθῇ ποτε». Τύπος ληφθεὶς ἐκ τῶν ἐν τῇ πατριδι αὐτοῦ εἰδικῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ὁ ἄνθρωπος ζῆ ὑπὸ καυστικὸν ἥλιον.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἔχουσιν ὡσαύτως χαιρετισμὸν σχετικὸν πρὸς τὸ διακεκαυμένον αὐτῶν κλίμα· «Πῶς ἔχει ἡ ἐφίδρωσις;» — «Ἡ ἐφίδρωσις σὰς φέρει υγιάν;» Οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ τὰ περὶ τῆς υγιεινῆς καλῶς γινώσκοντες, λέγουσιν ὅτι ἡ ἐφίδρωσις σώζει τὸν ἄνθρωπον ἐκ πολλῶν ἀσθενειῶν.

Οἱ τῆς γαστροῦ θεράποντες Κινέζοι ἀπευθύνουσι τὰς ἐπομένους λέξεις εἰς ὄντινα συναντῶσι τὴν πρώην· «Ἐφάγατε τὸ ρύζι σας;» — «Ὁ στόμαχός σας χωνεύει καλῶς;» «Εἶνε εἰς καλὴν κατάστασιν;»

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἱ ἰλαρὸν ἔχοντες τὸ ἦθος, ἔλεγον «Χαίρει». Οἱ νεώτεροι Ἕλληνες, κατασταθέντες ἄνθρωποι θετικοὶ καὶ ἔμποροι πρὸ πάντων, χαιρετίζουσι λέγοντες «Τί κάμνετε;» δηλαδή «Πῶς βαίνουσιν αἱ ὑποθέσεις; Τὸ ἔλαιον πωλεῖται; τὰ σταφύλια, τὰ σύκα καὶ τὸ μέλι εἶνε ἄφθονα;»¹

Οἱ πρῶτοι Ῥωμαῖοι, αὐτὸς ὁ ἀνδρεῖος λαός, ὁ ἐγκρατής, ὁ ἀδίκαις ἐξασκῶν τὸ σῶμα, ἔλεγον χαιρετίζοντες «Salve», «Vale», δηλαδή «ἔσο υγιής;» «ἔσο ἐν εὐεξίᾳ;» ἢ «Quid agis», «εἰς τί δαπανᾷς τὴν ἰκανότητά σου;» Οἱ Ῥωμαῖοι δὲ τῆς παρακμῆς ἐχαιρετίζον διὰ τρόπον θηλυπεποῦς· «Dulcissime rerum», «Ἦ τὸ γλυκύτατον τῶν πραγμάτων».

Οἱ βόρριοι Ἴταλοὶ ἔλεγον ποτὲ «Sanità e guadagno», «Υγεία καὶ κέρδος». *Ἐλεγόν ποτε ἐν Νεαπόλει «Crescite in santitate» «Ἀυξάνεσθε ἐν ἀγιωσύνῃ». Σήμερον λέγουσιν ἐν Ἰταλίᾳ «Come sta?», «Πῶς ἔχετε;» Εἶνε δὲ τοῦτο ὁ τετριμμένος χαιρετισμὸς ὄλων τῶν λατινικῶν λαῶν μετὰ μικρῶν τινῶν παραλλαγῶν.

Οἱ Ἰσπανοὶ ἔχουσι καὶ τινὰς ἄλλους τύπους ἐκ τῆς θρησκείας, ὡς «Πορεύεσθε μετὰ τοῦ Θεοῦ». Ὁ συνήθης τῶν Γερμανῶν χαιρετισμὸς προφέρεται τριτοπροσώπως «Πῶς πηγαίνει;» ἢ «πῶς πηγαίνετε;»

Οἱ Ὀλλανδοὶ, λαὸς ἐξόχως ἔμπορικὸς καὶ ναυτικὸς χαιρετίζει· «Πῶς ταξιδεύετε;» Ὁ Σουηθὸς «Πῶς δύνασθε;» δηλαδή εἰσθε υγιής, δυνατός; «Πῶς ζῆτε παρ' ὑμῖν;» λέγει ὁ φιλόξενος Σκῶτος. Ὁ Ῥώσος λακωνικῶς λέγει, «Ἔσο καλά». Τέλος ὁ Ἄγγλος ἀπευθύνει τὸ How do you do; «Πῶς κάμνετε;» ἢ ἀπλῶς «πῶς εἰσθε;» *A

ΠΑΘΥΣΜΟΣ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Κατὰ τὸ 1871 τὸ Λονδίνον κατοικεῖτο ὑπὸ 3,254,280 κατοίκων. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνῆλθε σήμερον εἰς 3,814,571, δηλαδή παρῴσθη αὐξήσιν 560,311 ἐν διαστήματι δέκα ἐτῶν.

Τὸ 1801 τὸ Λονδίνον ἤριθμει μόνον 958,863 κατοίκους. Ἀπὸ τοῦ 1871 λοιπὸν ἄχρι τοῦ 1881 ἡ αὐξήσις ἐγένετο κατ' ἀναλογίαν 17⁰/₁₀, κατὰ δὲ τὰς προηγουμένας δεκαετεῖς περιόδους μόνον 15⁰/₁₀ καὶ 16⁰/₁₀. Ἄν ἐξαικολούθησῃ ἡ αὐτὴ ἀναλογία, τὸ Λονδίνον κατὰ τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος ὀ' ἀριθμῆ 5 ἑκατομύρια κατοίκων.

Ἐκ τῶν 3,814,571 κατοίκων τοῦ Λονδίνου 2,280,568 μὲν ἀνήκουσιν εἰς τὰ βόρεια τμήματα τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης, 1,260,578 δὲ εἰς τὰ νότια τμήματα. Ἐν τοῖς τελευταίοις τούτοις ἡ αὐξήσις εἶνε μᾶλλον ἐπαισητή.

Ἀκριβῶς ὅμως τὸν ἀντίστοιχον ἀριθμὸν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ Λονδίνου, τὸ καλούμενον Ἄστου. Τῷ 1801 τὸ Ἄστου ἤριθμει 56,859 κατοίκους· σήμερον δὲ κατοικεῖται ὑπὸ μόνον 52,889. Τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶνε λίαν εὐεξήγητον. Οἱ ἄνθρωποι τῶν ὑποθέσεων, οἵτινες τὴν ἡμέραν πλημυροῦσιν ἐς κύματα τὰς ὁδοὺς τοῦ Ἄστεως, τὴν ἑσπέραν ἀποσύρονται. Ἄλλα τῇ νυκτὶ διευθύνονται καὶ ὑπ' ἀλλήλοις μεταναστεύουσι σωρηδὸν πρὸς τὰ ἐν τῇ ἐξοχῇ ἢ τοῖς προαστείοις διατμήματα αὐτῶν, ἀφίνοντες ἐρήμους τὰς εὐρυτάτας ἐκεῖνας ὁδοὺς, ἐν αἷς πρό τινων ὥρων τοσαύτη ζωὴ ἐκυκλοφορεῖ. Τὴν νύκτα δὲ τὸ Ἄστου ἐγκαταλείμενον εἰς χιλιάδας τινὰς ἐνδεδῶν, θυρωρῶν καὶ νυκτοφυλάκων, ὁμοιάζει πρὸς ἐρημωθεῖσαν πόλιν.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡ κυρία N*, ταχέως παρηγορηθεῖσα διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της, συνηψε δεύτερον γάμον. Κυριακὴν τινα προσκαλεῖ τὸν νέον σύζυγον νὰ τὴν συνοδεύσῃ εἰς τὸ νεκροταφεῖον, ὅπου ἀναπαύεται ὁ προκατόχος του.

Ὁ σύζυγος συναινεῖ.

Ἀποῦ ἐπεσεκλήθησαν τὸν τάφον τοῦ μακαρίτου, ἡ κυρία, καθ' ἣν στιγμὴν ἐπρόκειτο νὰ ἀναχωρήσῃ, λαμβάνει μεθ' ἑαυτῆς τὸν μεγαλοπρεπῆ στέφανον, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀποθέσει ἐπὶ τοῦ τάφου κατόπι τοῦ θανάτου τοῦ πρώτου συζύγου.

— Ἀλλὰ, λέγει ὁ νέος, ἡμπορεῖς νὰ τὸν ἀφήσῃς; αὐτὸ δὲν με πειράζει καθόλου.

— Ὁ! λέγει ἀφελῶς ἡ κυρία, καλλίτερα νὰ τὸν πάρω. Εἰμπορεῖ νὰ μοῦ χρησιμεύσῃ καμμιά ἄλλη φροῦὰ πάλι.

* *
 Αἱ τιμαὶ, ἡ φήμη, ὁ πλοῦτος, ὅταν μᾶς ἔρχονται ἀργά, εἶνε ὡς οἱ ἀδάμαντες εἰς τὴν γραῖαν γυναῖκα· κοσμοῦσιν, ἀλλὰ δὲν ὠρρίζουσιν ἡμᾶς.
 * *

1. Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι σφέλλε: ὁ γράψας τὰ ἀνωτέρω, εἰς οὗ παρελθόντων μεταφράσαντες τοὺς χαιρετισμοὺς, εἰς τὰ περὶ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων. Ὁ γνήσιος ἑλληνικὸς χαιρετισμὸς εἶνε τὸ «Γεῖά σου», «Ἐχε γεία», «Ὁρα καλῆ». Ἄλλως δὲ καὶ τὸ «Τί κάμνετε» δὲν ἔχει τὴν ἔννοιαν ἐπὶ χαιρετισμοῦ λεγόμενον τοῦ τί ἐργάζεσαι, ἀλλὰ «πῶς ἔχει ἡ υγιεία».

Ἐρωτηθεὶς ποτε ὁ Διογένης διατί τὸ χρυσίον εἶνε ὠχρόν·

— Διότι, εἶπε, πολλοὶ τὸ ἐπιβουλεύονται.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Οἱ Ἕλληνας δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν τὸ βαθὺ ἐκεῖνο φιλοσοφικὸν ῥῆμα, ὅτι τὸ παρὸν κυφορεῖ τὸ μέλλον, ὅτι ἐκεῖνο μόνον φύεται τὸ ἔρ ὅ,τι σπαρῆ τὸν χειμῶνα, καὶ ὅτι, ἐὰν διὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὰ οὔτε σπεύροντα οὔτε θεορίζοντα, φύουσι χόρτον ἄσπαρτον οἱ ἄγροί, οἱ λαοὶ ὅμως καὶ τὰ ἔθνη θεορίζουσι μόνον ὅ,τι ἔσπειραν, καὶ δρέπουσιν ὅ,τι ἐφύτευσαν. Ἐὰν δὲν ἔσπειρον ὁ Καθούρ, δὲν ἐθερίζον ἡ Ἰταλία· ἐὰν δὲν ἐφύτευεν ὁ Βίσμαρκ ἀπὸ τοῦ 1861, δὲν ἔδρεπον οἱ Πρώσοι μετὰ δεκαετίαν· ἐὰν οἱ πατέρες τῶν πατέρων ἡμῶν δὲν ἐκαλλιεργουν ἐπὶ πολλὰς ἐτῶν δεκάδας τὸν σπόρον τῆς ἐλευθερίας, δὲν ἐκαρποῦντο αὐτὸν οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ 1821· ἂν ὁ Λουδοβίκος Ναπολέων — ἵνα καὶ σικιὰν θέσω παρὰ τὰ φῶτα — δὲν ἔσπειρεν ἐπὶ εἰκοσαετίαν τὴν ἐκθλήλυσιν καὶ τὸν ἐκφαυλισμὸν ἐν Γαλλίᾳ, δὲν ἐθερίζεν, αὐτὸς μὲν τὴν ἐπαίσχυντον πτώσιν του, ἡ δὲ Γαλλία τὰς φοβερὰς τῶν τέκνων αὐτῆς ἐκατόμβας. Ἀτενίζωμεν λοιπὸν μετὰ παρηγόρου προσδοκίας εἰς τὸ μέλλον ἡμῶν· μὴ ἀρκώμεθα ὅμως εἰς εὐχὰς μόνον καὶ εἰς ἐλπίδας. Μὴ γοητεύομεθα ἐκ τοῦ ὠραίου ἀντικατοπτρίσματος, ὅπερ προτρέγων ὁ πόθος εἰκονίζει πρὸ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν. Ἔργαζώμεθα! *Laboremus!* Ἀποσειώμεν τὴν νόκην, ἥτις μᾶς κατέλαβεν! Ἀποπνίξωμεν ἕκαστος τὸν ἀτομικὸν αὐτοῦ ἐγωϊσμὸν, τὸν γεννήσαντα τὴν φοβερὰν ἡμῶν πρὸς τὰ κοινὰ ἀδιαφορίαν, καὶ ἐννοήσωμεν τέλος, ὅτι μόνον εὐπραγούντος τοῦ ὅλου εὐπραγοῦσι τὰ ἄτομα. Μὴ ἀπελιπώμεθα δὲ ἐκ τῆς σημερινῆς ἡμῶν καταστάσεως. Ἡ ἄνω καὶ κάτω καὶ πρὸς οὐδένα σκοπὸν φερομένη πολιτικὴ ἡμῶν ἐνέργεια, ὁ ἀνερατίσττος κοινωνικὸς ἡμῶν βίος, ἡ διανοητικὴ ἡμῶν ζύμωσις, ἐξ ἧς πολλὰ μὲν ὁ τάραχος, μέχρι δὲ μέχρι τοῦδε ἡ παραγωγή, εἰσὶ φαινόμενα φυσικὰ καὶ ἀναγκαιῶς παρεπόμενα τοῖς σήμερον καιροῖς. Διαβιούμεν περιόδον μεταβατικὴν, διερχόμεθα ἐποχὴν παρασκευῆς καὶ δοκιμασίας. Μὴ ἀξιῶμεν νὰ δρέψωμεν ἡμεῖς αὐτοὶ τὸν καρπὸν τῶν κόπων ἡμῶν, μηδὲ δυσφορῶμεν ἀναλογιζόμενοι, ὅτι μετὰ μακρὰς ἐνικυτῶν περιόδους θέλει βλαστῆσαι ὁ σήμερον ριφθησόμενος σπόρος. Ἄν ἡμεῖς ἐθερίσαμεν ὅ,τι ἄλλοι ἔσπειραν, πρέπει καὶ ἄλλοι νὰ θερίσωσιν ὅ,τι σπεύρομεν ἡμεῖς. Ἡμᾶς ἔταξεν σήμερον ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ σκαπανεῖς τῆς μελλούσης γενεᾶς· — ἄς προλειάνωμεν αὐτῇ τὴν ὁδὸν τῆς δόξης καὶ τῆς εὐημερίας· ἡμᾶς ἔθηκε σήμερον ἡ Πρόνοια πρῶτην βαθμίδα, ἐφ' ἣν θὰ πατήσωσιν ἀναγκαίως οἱ μετ' ἡμᾶς, ὅπως ἀναβῶσιν ὅπου προώρισται νὰ ἀναβῆ ποτε ἡ Ἑλλάς· — ἄς παρασκευάσωμεν τὴν κρηπίδα ταύτην ἀσφαλῆ. Ἄς ἐργασθῶμεν

λοιπὸν οὐχὶ διὰ τὸ παρὸν ἀλλὰ διὰ τὸ μέλλον. (*Ἄγγελος Βλάχος).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ ἀκόλουθον ἀνεκδοτὸν τοῦ φιλολογικοῦ βίου τοῦ Βαλζάκ εὐρίσκουμεν εἰς τὴν παρισινὴν ἐφημερίδα «*Voltaire*».

Ἐπέραν τινὰ ὁ Βαλζάκ ἐδείπνει μετ' ἄλλων τινῶν λογίων καὶ τινος εὐφυοῦς συμβολαιογράφου.

Ὁ διάσημος μυθιστοριογράφος ἦτο λίαν περὶφροντις καὶ σχεδὸν ἐφάνετο ξένος τῆς διασκεδάσεως. Ἡ μελαγχολία του ἀπετέλει τοιαύτην ἀντίθεσιν πρὸς τὴν γενικὴν εὐθυμίαν, ὥστε ὁ συμβολαιογράφος τοῦ ἔκαμε παρατήρησιν περὶ τούτου.

— Ἐὰν νομίζετε ὅτι εἰμπορεῖ τις νὰ γελᾷ, ἀπεκρίθη ὁ Βαλζάκ ὠργισμένος, ὅταν τὸ πρῶτ' ὀφείλει νὰ πληρώσῃ χίλια φράγκα καὶ δὲν ἔχη λεπτὸν εἰς τὴν τσέπη!

— Αὐτὸ μόνον εἶνε; εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος μειδιῶν.

Καὶ ἐξάγων τὸ χαρτοφυλάκιόν του·

— Ἴδου, προσέθηκε, λάβε τὰ χιλιά σου φράγκα· θὰ μοὶ τὰ ἐπιστρέψῃς ἐκ τοῦ προϊόντος τοῦ πρώτου βιβλίου σου.

— Τοῦ καλλιτέρου βιβλίου μου, ἀπήντησεν ὁ Βαλζάκ τονίζων τὴν λέξιν.

Καὶ προσκαλέσας τὸν ὑπηρετὴν ἐζήτησε γραφίδα καὶ χάρτιν, καὶ καλλιγραφικῶς ἔγραψε·

«Ὁ ὑποφαινόμενος ὑπόσχομαι νὰ ἀποδώσω εἰς τὸν κ. X* συμβολαιογράφον, ἐκ τοῦ προϊόντος τοῦ καλλιτέρου βιβλίου μου, τὸ ποσὸν φράγκων χιλίων, τὰ ὅποια ἐλευθερίως μοὶ ἐδάνεισε· — Βαλζάκ».

Ὁ συμβολαιογράφος ἐφύλαξε τὸ πολύτιμον αὐτόγραφον.

Παρήλθον τρία ἔτη. Ὁ Βαλζάκ εἶχε λησμονήσει ἐντελῶς τὸ πρᾶγμα, ὅτε ἡμέραν τινὰ ἔλαβε τὸ ἀκόλουθον ἐπιστόλιον·

«Φίλτατε, πρὸ μικροῦ ἀνέγνωσα τὴν *Eugenie et Grandé*. Ὅποιον ἀριστούργημα! Εἶνε κατὰ τὴν γνώμην μου τὸ καλλιτέρον βιβλίου σου. — X*».

Ὁ ὀφειλέτης ἐνόησε τί ἐσήμαινεν ἡ ἐπιστολή, ἀλλὰ μὴ ᾔδεν εἰς θέσιν νὰ συμμορφωθῆ πρὸς τὸ συμπέρασμά της, ἀπήντησε:

«Ἵπομονή! Ἡ *Eugenie et Grandé* εἶνε ἐκ τῶν καλῶν ἔργων τοῦ Βαλζάκ, ἀλλ' ὄχι τὸ καλλιτέρον του. — Βαλζάκ».

Ἄεκα ἔτη παρήλθον ἀκόμη, ἡ δὲ ἐκδοσις τῶν *Πτωχῶν γοεῶν* ἐκίνησε τὸν συμβολαιογράφον εἰς νέαν ὑπόμνησιν πρὸς τὸν ὀφειλέτην του.

«Δὲν εἶσθε καθόλου ἐνθαῤῥυντικὸς, ἀπεκρίθη ὁ Βαλζάκ· σὰς βεβαιῶ ὅτι εἰμπορῶ νὰ γράψω πολὺ καλλιτέρα ἀκόμη».

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

Ἄξι τοῖς μικροῖς μικρὰ διδοῦσι θεοί.